

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst; prövotid

31 kap. 12 § kyrkoordningen

YRKANDE M.M.

A har överklagat domkapitlets beslut och yrkat att Överklagandenämnden upphäver beslutet om prövotid eller, i andra hand, att han tilldelas en skriftlig erinran. Han har också begärt att nämnden håller muntligt sammanträde i ärendet.

A har vidare yrkat att Överklagandenämnden förklarar att

- hans ombud har rätt i sitt resonemang om att kyrkoordningen själv anger, om än indirekt, att Konkordieboken står över kyrkoordningen, varmed kvinnoprästmotstånd och Missionsprovinsen till fullo är helt legitima delar av, eller företeelser, i Svenska kyrkan och att han därmed inte skadar en prästs, i Svenska kyrkan, anseende genom att tala positivt om kvinnoprästmotstånd eller Missionsprovinsen,
- kyrkoordningens återkommande krav på att präster och biskopar måste förklara "sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön" aldrig får ställas på präster, biskopar, blivande präster och blivande biskopar,
- det var allvarligt fel av domkapitlet att förvägra honom möjligheten att ta del av samtligt bevismaterial i detta ärende, och att detta är att likställa med rättegångsfel som skulle motivera återförvisning till domkapitlet, vilken han på anförda skäl avstår från att yrka.

A har slutligen begärt att få yttra sig över samtliga framtida inlagor i ärendet, att han får möjlighet att komplettera eventuella formaliabrister samt att nämnden genomför materiell processledning enligt 58 kap. 9 § kyrkoordningen.

A har utförligt redogjort för grunderna för sitt överklagande. Han har hänvisat till vad han anförde vid domkapitlet och sammanfattningsvis anför följande. Domkapitlet har inte tagit tillräcklig hänsyn till det som framkommit i ärendet. Han bör frikännas från anklagelsen att han lämnade ut sitt förmån till konfidenten under "Jourhavande präst-samtalet". När det gäller anklagelsen om att ha låtit självavvärdande kontakt övergå i relation av privat karaktär är han överens med domkapitlet om att detta framstår som klandervärd, men när man sätter saken i dess sammanhang klarnar bilden till förmån för den aktuella prästen. Påståendet att han låtit sina egna behov av att samtala få stort utrymme stämmer inte, eller måste framför allt nyanseras. Domkapitlet ljuger när de påstår att A, när han ger uttryck för kvinnoprästmotstånd, är illojal mot Svenska kyrkans ordning. Anklagelserna om kvinnoprästmotstånd är helt i enlighet med vigningslöftena. Det står klart att han svårligen i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha, oavsett om han är kvinnoprästmotståndare eller om han, vilket han numera hävdar, inte är det.

A har framfört synpunkter på domkapitlets handläggning. Han har gjort gällande att han inte har fått del av samtligt bevismaterial och att domkapitlets hantering innefattar rättegångsfel.

Domkapitlet har i yttrande anför bl.a. följande. A erbjöds att vid sammanträffande med stiftsprosten C den 31 oktober 2023 lyssna på inspelningarna på en USB-sticka från anmälaren. A avbokade mötet den 30 oktober 2023. Stiftsprosten sökte honom per telefon och sms, men fick inget svar. Vid domkapitlets sammanträde den 9 november 2023 var A närvarande och fick då svara på frågor samt gavs möjlighet att själv utveckla sin inställning. Han erbjöds att lyssna på relevanta delar av inspelningarna, och hela materialet om han så önskade. Han gavs möjlighet att senast den 25 november 2023 inkomma med skriftlig komplettering. De i domkapitlets beslut intagna citaten är det enda från de inspelade samtalen som läggs A till last. Citat vars innehåll han vid närvaro inför domkapitlet den 9 november 2023 vidimerat att han har uttalat. Således finns det inget material som A inte fått del av, av

det som ligger till grund för beslutet. Att vara själavårdare ett antal timmar i Jourhavande präst ingår i pastorsadjunkters utbildningsår i X stift. A har förbundit sig att följa överenskommelsen inom ramen för denna verksamhet. När det gäller As uttalanden om kvinnliga präster sker detta mindre än ett år efter prästvigningen inför vilken han skriftligen bekräftat sin inför biskopen uttalade försäkran att han var beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön, och därtill lovat att följa vår kyrkas ordning i de avlagda vigningslöftena.

A har utförligt yttrat sig över domkapitlets inlägga. Han har framför synpunkter på domkapitlets ledamöter och deras kompetens, eller, som det får uppfattas, brist på kompetens. Han har anfört att eftersom domkapitlet inte säger emot honom, så tolkas det som att hans resonemang erkänns.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Särddquist, Ragnar Persenius och Eric Bylander) anförde i beslut den 16 april 2024 följande.

Svenska kyrkans överklagandenämnd är ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan, se 10 kap. 10 § kyrkoordningen. Av detta följer att nämnden prövar frågor inom ramen för ett ärende nämnden har att bedöma och alltså inte gör generella uttalanden i frågor som inte är föremål för prövning. Det innebär i detta fall att endast de specifika frågor och omständigheter som har varit föremål för domkapitlets bedömningar kommer att tas upp till prövning.

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att det inte har framkommit några omständigheter som talar för att domkapitlet har brutit i sin handläggning av ärendet på sätt som A har gjort gällande.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen, får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om prøvotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om prästen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

Om det beslutas om prøvotid ska denna pågå tre år. Om prästen under prøvotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

Av 58 kap. 10 § kyrkoordningen framgår att förfarandet vid överklaganden är skriftligt, dock att uppgifter får lämnas och inhämtas muntligt, om det kan antas vara till fördel för utredningen. A har fått lämna muntliga uppgifter i domkapitlet. Enligt Överklagandenämndens bedömning kan det inte antas vara till fördel för utredningen att A tillåts göra det också här.

Av bestämmelsen i 31 kap 12 § kyrkoordningen framgår bl.a. att kyrkan ställer krav på dem som utövar vigningstjänsten, inte bara i själva utövningen av tjänsten utan också i det privata livet. Till grund för ett ingripande kan, förutom brottsliga gärningar, även läggas icke straffbelagda handlingar. Det kan därvid röra sig om såväl handlingar vilka påvisar en för kyrkan oacceptabel livsstil, som enstaka händelser vilka påvisar ett för kyrkan oacceptabelt agerande.

Bestämmelsen anger inte längre att det ska vara fråga om en "uppenbar olämplighet" för att ingripande ska kunna förekomma. I stället anges vilka förhållanden som visar på olämplighet. Är det fråga om beteenden som kan anses grovt klandervärda är ett beslut om obehörigförklaring, utan föregående prøvotid, den adekvata åtgärden.

I förarbetena till bestämmelserna anges följande (se KsSkr 2003:7 s. 52 ff. och Kr 2003:2 s. 79–80). Förutom obehörighetsförklaring kan domkapitlet numera besluta om en treårig prøvotid för fortsatt

behörighet eller att tilldela prästen en skriftlig erinran. Alternativen utesluter inte varandra, utan är snarast kompletterande instrument för domkapitlets tillsyn. Prövotid är dock att anse som en mer ingripande åtgärd än skriftlig erinran. Ett uttalat motiv till ändringarna har varit att det ska finnas mellanformer mellan att besluta om obehörighetsförklaring och formellt inte ingripa alls från domkapitlets sida. Det har funnits situationer när obehörigförklaring bedömts som alltför långtgående men det inte heller varit tillfredsställande att ingen tydlig åtgärd kunnat vidtas. Det ska ställas samma krav på beslutsunderlaget oavsett vilken form av ingripande det är fråga om. De förhållanden som redan enligt tidigare bestämmelser visar på uppenbar olämplighet ska kvarstå som grund för ingripanden från domkapitlets sida. Varje domkapitel ska vid sin tillsyn beakta förekomst av pågående prövotid för de präster och diakoner beträffande vilka domkapitlet enligt 31 kap. 16 § respektive 32 kap. 16 § kyrkoordningen har att pröva frågor om behörighet.

Vid ett överklagande kan Överklagandenämnden inte skärpa den av domkapitlet utdömda påföljden, endast fastställa eller mildra densamma. Överklagandenämnden gör i likhet med domkapitlet bedömningen att A, på i domkapitlets beslut angivna skäl, har brutit mot sina vigningslöften och i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha. Vad A har anfört i överklagandet föranleder inte annan bedömning. Det saknas anledning att mildra påföljden.

Överklagandet ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden, som inte finner skäl att hålla muntligt sammanträde i ärendet, avslår överklagandet.

Sökord: Obehörighet. Prövotid.

Ärendenummer: ÖN 2024–0008

Beslut: 6/2024

BILAGA A

Svenska kyrkan

X STIFT

MÖTESINSTANS

X stift – Domkapitlet 2022–2025

§ 153

DK 2023–0083

Tillsynsärende

Beslut

Domkapitlet beslutar

Domkapitlet beslutar

med stöd av 31 kap 12 § första stycket 1 och 4 punkterna kyrkoordningen, om prövotid får fortsatt behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst får A.

Med tillämpning av samma paragraf andra stycket ska prövotiden pågå i tre år från och med den dag detta beslut meddelats. Om A under prövotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han förklaras obehörig.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut får överklagas av berörd präst hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Överklagandet ska göras skriftligt och

inlämnas till Domkapitlet i X stift/.../ Överklagandet ska ha inkommit till Domkapitlet inom tre veckor från den dag dll berörd präst fick del av beslutet. I den egenhändigt undertecknade skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring i domkapitlets beslut som begärs.

BERÖRD PRÄST

A

SAKEN

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

BAKGRUND

Till Domkapitlet inkom den 4 juli 2023 en tjänsteanteckning från stiftsjuristen i Z stift gällande komminister A (nedan kallad A). Domkapitlet betraktade tjänsteanteckningen som en anmälan och beslutade den 14 september att inhämta yttrande från A.

UTREDNINGEN

Bakgrunden till att anmälaren kontaktade Z stift är att A, i sitt uppdrag som tjänstgörande präst i den för Svenska kyrkan gemensamma tjänsten jourhavande präst- kris- och stödsamtal över 112, i samtal med en konfident i april månad 2023 har brutit mot kravet på anonymitet genom att för konfidenten ange sitt namn. Detta har resulterat i att konfidenten kunnat söka upp prästen även efter avslutat samtal i "jourhavande präst". A har genom sitt agerande brutit mot de föreskrifter han skrivit under att följa i detta uppdrag.

Själavården har därefter tagit en inriktning mot någon form av privat karaktär, där A under perioden april-juni 2023 har haft kontakt med nämnda konfident under ett stort antal timmar per telefon. A har i samtalen bland annat uttalat följande: " ... Jag kan inte bli biskop ... för jag är emot kvinnliga präster ... Jag kan inte bli ja, typ kyrkoherde heller. Då måste man skriva på att man ska kunna samarbeta med kvinnliga präster ... att man erkänner deras ämbete ... jag kan inte gå emot bibeln ... Vad tror du att dina föräldrar säger om de hade vetat att du umgås med en kvinnoprästmotståndare? ... Nej, men jag är väl inte så aktiv med mitt motstånd men jag ville inte direkt låta mig prästvigas av en kvinnlig biskop om man säger så." A har också i samtal med anmälaren sagt: "Jag funderar faktiskt på att gå med i Missionsprovinsen" och "De flesta präster är inte kristna."

Domkapitlet bedömde att det mot bakgrund av dessa uppgifter fanns anledning att inleda ett tillsynsärende för att utreda om A brutit mot sina vigningslöften och om han i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.

Som underlag för Domkapitlets beslut har, förutom den inkomna tjänsteanteckningen från stiftsjuristen i Z stift, förelegat följande handlingar: Minnesanteckning från stiftsdirektor D den 12 juli 2023, tjänsteanteckning från stiftsjurist E den 15 augusti 2023, mejlkorrespondens och skärmdumpar från chatt mellan anmälare och A inkommet den 15 augusti 2023, tjänsteanteckning från stiftsjuristen i Z stift den 15 september, ljudupptagningar från samtliga (enligt anmälaren) telefonsamtal mellan A och konfidenten inkomna på USB den 19 september 2023 samt yttrande från A inkommet den 4 oktober 2023. Domkapitlet har den 12 oktober 2023 beslutat om en så kallad gärningsbeskrivning, som därefter delgetts A.

A har yttrat sig över gärningsbeskrivningen i en skrivelse som inkom till Domkapitlet den 1 november. Vid sammanträdet den 9 november har A personligen närvarat och har därvid beretts tillfälle att utveckla och justera sin inställning till gärningspåståendena samt besvara domkapitlets kompletterande frågeställningar i anslutning till det. A bereddes sedan möjlighet att inkomma med slutliga kompletteringar i skriftlig form senast den 25 november. Ett sådant yttrande inkom den 24 november, i vilket A intygar att han inte står bakom citaten som läggs honom till last eller att han skulle vara emot kvinnliga präster. Vidare skriver han: "Jag står helt och fullt ut med kyrkans ordning. Jag ber således om ursäkt för dessa olämpliga formuleringar och lovar att detta inte upprepar sig."

Av utredningen framgår bland annat följande:

A har låtit en själavårdsrelation övergå till en relation av en privat karaktär och därvid också låtit sina egna behov av att samtala få stort utrymme.

A har i samtal med aktuell konfident uttryckt illojalitet med Svenska kyrkans ordning då han bland annat uttalat att han är emot kvinnliga präster, uttalanden som han i yttrande inkommet den 24 november har tagit avstånd från.

SKÄL FÖR BESLUT

Enligt 31 kap 12 § första stycket kyrkoordningen får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om prästen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

A v andra stycket i samma paragraf framgår att om domkapitlet beslutar om provotid ska den pågå tre år. Om prästen under provotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

Svenska kyrkan ställer krav på dem som utövar kyrkans vigningstjänst. Prästen ska vara en förebild för andra och företräda den kyrka prästen tjänar. Det allmänna förtroende som en präst innehar är en förutsättning för att dennas tjänst ska kunna fullgöras på ett riktigt sätt enligt vår kyrkas ordning.

Genom de vid prästvigningen avgivna vigningslöftena har A lovat att följa vår kyrkas ordning. Sammantaget konstaterar Domkapitlet genom företrädesvis A:s egna uppgifter- såsom de slutligt preciseras -och med stöd av övrig utredning att följande är utrett i ärendet inom ramen för de gärningar som beskrivits i gärningsbeskrivningen:

En präst måste vara vaksam på sig själv och vara medveten om när ojämlika maktrelationer uppstår. A har låtit en själavårdsrelation övergå till en relation av en privat karaktär och därvid också låtit sina egna behov av att samtala få stort utrymme. Därmed har han agerat i strid med slutna överenskommelse och Codex ethicus för präster och diakoner i X stift, då han visat bristande medvetenhet om var gränserna går.

A har i nämnda relation blivit alltför privat och uttalat ett antal egna åsikter som strider mot Svenska kyrkans ordning och som inte är förenliga med de löften han avgett vid vigningen. På detta har anmälaren reagerat och gjort en anmälan.

A har genom sitt handlande beskrivet ovan, och som Domkapitlet i det föregående funnit styrkt, i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha. A har också genom sitt medvetna handlande i samma delar brutit mot de löften som han har givit vid vigningen. Det innefattar också att A har agerat i strid mot de ordningar som anges i Codex ethicus för X stift. En präst förfogar inte ensidigt över utövandet av vigningstjänsten. Prästen står i Svenska kyrkans, stiftets och församlingens tjänst. Kyrkans förväntan på alla vigda tjänare är att orden, handlingarna och livshållningen ska tala samma språk.

Det finns således sammantaget grund för att förklara A obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Domkapitlet har också under ärendets behandling noterat att A intagit en vilja att ta avstånd från sina uttalanden. Domkapitlet finner dock att A:s bristande omdöme och mognad i tjänst - men också det ansvar Domkapitlet har i relation till dem som prövats, antagits och vigts - ska vägas in i valet av påföljd. Vid en sådan avvägning måste det finnas en möjlighet till omsorg om den som genom löften står i vigningstjänsten, också för en felande präst. Domkapitlet anser därför att A bör åtnjuta förmånen av en prøvotid.

Under prøvotiden åligger det A att fullfölja de åtgärder som Domkapitlet anvisar. Det finns i det sammanhanget skäl att understryka att om A under prøvotiden på nytt visar sig olämplig försitt uppdrag ska Domkapitlet förklara honom obehörig.